

Sygn. akt XVII Ka 483/17

WYROK

W IMIENIU RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Siwierski

Sędziowie: SO Mariusz Sygreła

SO Jarosław Komorowski

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kościanie Przemysław Rajch

po rozpoznaniu w dniu 07 czerwca 2017 r.

sprawy **L. M.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie

z dnia 20 grudnia 2016 r. – sygn. akt II K 290/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 42 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. B na okres 2 (dwóch) lat, zobowiązując oskarżonego na podstawie art. 43 § 3 kk do zwrotu dokumentu prawa jazdy;
2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
3. zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwotę 840 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu w postępowaniu odwoławczym;
4. zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania odwoławczego, w tym od opłaty za II instancję.

Mariusz Sygreła Jarosław Komorowski Sławomir Siwierski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016 r. wydanym w sprawie II K 290/16 Sąd Rejonowy w Kościanie uznał oskarżonego L. M. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. (k. 177-177v).

Przedmiotowy wyrok Sądu I instancji zaskarżył w zakresie orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonego, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Apelujący zarzucił wyrokowi Sądu meriti obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 2 § 2 k.p.k., art. 167 k.p.k. i art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz sprzeczność w poczynionych przez Sąd Rejonowy

ustaleniach faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie w rozstrzygnięciu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, przez co orzeczona wobec oskarżonego kara razi swoją łagodnością.

Formułując powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze poprzez orzeczenie wobec oskarżonego dodatkowo zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, zwrócenie się do operatora telefonii komórkowej o przedstawienie rejestru połączeń wykonanych z telefonu oskarżonego w chwili zdarzenia, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny rekonstrukcji wypadków, zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zwolnienie oskarżyciela posiłkowego od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych i opłat w postępowaniu odwoławczym (k. 228-236).

W odpowiedzi na apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, obrońca oskarżonego wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku (k. 244-247).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego okazała się konieczna, albowiem skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów i pozostają pod ochroną art. 7 k.p.k. Zostały one bowiem poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności sprawy, stanowiły wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz były logicznie i wyczerpująco, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, uargumentowane w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Tok rozumowania Sąd Rejonowy przedstawiony w pisemnych motywach wyroku jest czytelny i poprawny logicznie, nie zawiera sprzeczności i dwuznaczności, a wywiedzione wnioski oparte zostały w całości na wynikających z materiału dowodowego przesłankach.

Okolicznościami uznanymi przez Kodeks postępowania karnego za wymagające wiadomości specjalnych nie są okoliczności, co do których wiadomości są dostępne dla dorosłego człowieka o odpowiednim doświadczeniu życiowym, wykształceniu i zasobie wiedzy ogólnej. Opinii biegłych zasięga się tylko wtedy, gdy stwierdzenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia wymaga wiadomości specjalnych (art. 193 § 1 k.p.k.). Opinia taka jest więc zbędna, gdy stwierdzenie takich okoliczności może nastąpić bez takich wiadomości, w oparciu o doświadczenie i wiedzę sędziowską (post. SA w Krakowie z 16.12.1998 r., II AKz 191/98). Nie można pomijać faktu, że przebieg inkryminowanego został zarejestrowany na nagraniu z monitoringu, a dowody ze źródeł osobowych korelują z przedmiotowym nagraniem. W tym stanie rzeczy zasadnie oddalił Sąd Rejonowy wniosek o powołanie biegłego z dziedziny rekonstrukcji wypadków. Ustalenie w którym momencie oskarżony mógł zauważyć pokrzywdzonego, z jaką jechał prędkością i stwierdzenie, czy mógł uniknąć zderzenia jest bezcelowe, gdyż to sam fakt niewłaściwej obserwacji przedpoła jazdy stał się podstawą do przedstawienia Ł. M. zarzutu. Opinia biegłego była niewątpliwie niezbędna jedynie dla ustaleń dotyczących stanu technicznego pojazdu oskarżonego oraz oględzin zewnętrznych i sekcji zwłok E. W., przeprowadzonej w celu ustalenia charakteru obrażeń i przyczyny zgonu pokrzywdzonego.

Podobnie ma się sprawa z wnioskiem o przedstawienie rejestru połączeń telefonicznych i wiadomości sms-owych dla numeru oskarżonego w chwili zdarzenia. Dokładny czas wypadku nie jest znany. Z materiału dowodowego nie wynika, aby oskarżony miał korzystać w czasie jazdy z telefonu komórkowego. Bezsporny jest fakt, że Ł. M. wysiadł z pojazdu po potrąceniu pokrzywdzonego, trzymając w ręku telefon komórkowy. Powyższe nie może samo przez się przesądzać, aby korzystał z niego w czasie jazdy. Oskarżony po zatrzymaniu samochodu wezwał po prostu pomoc. Nawet ustalenie faktu ewentualnej rozmowy z telefonu komórkowego oskarżonego niczego w kwestii jego odpowiedzialności zmienić nie mogło. Analiza bilingu rozmów przeprowadzanych przez oskarżonego w tym okresie nie jest w stanie wykazać, że była przeprowadzana rozmowa dokładnie w momencie wypadku. Wskazać też należy, że przeprowadzenie takiego

dowodu nie byłoby możliwe z uwagi na znaczny upływ czasu (uzyskanie tzw. billingu zazwyczaj możliwe jest w ciągu trzech miesięcy). Wszelkie wątpliwości w powyższym zakresie i tak musiałyby być rozstrzygnięte na zasadzie wskazanej w art. 5 § 2 k.p.k. Ponawianie obu omówionych powyżej wniosków dowodowych na etapie postępowania apelacyjnego było oczywiście bezcelowe.

Sąd Rejonowy nie negował faktu, że gdyby oskarżony należycie obserwował drogę, to miałby możliwość uniknięcia potrącenia pokrzywdzonego. Bezsporne jest również, iż E. W. poruszał się przy pomocy kul łokciowych, a w chwili uderzenia był przy prawej krawędzi jezdni (przekraczał drogę od strony lewej do prawej). Ustalenie, że pokrzywdzony nagle wyszedł zza samochodu dostawczego nie przeczy powyższemu. Należy pamiętać, że przebieg zdarzenia miał charakter dynamiczny. Zwrócić również winno się uwagę na fakt potrącenia E. W. prawą stroną samochodu, co koreluje z wersją zdarzenia oskarżonego o **próbie** wykonania manewru obronnego poprzez skręt w lewo. Z kolei ewentualne ustalenie, że przed przedmiotowym zdarzeniem doszło do popełnienia wykroczeń przez oskarżonego niczego w związku przyczynowo – skutkowym dla dalszego przebiegu zdarzenia zmienić nie mogło. Sąd Rejonowy był zresztą związany postawionym zarzutem.

Pomimo braku zasadności wyżej omówionych zarzutów apelującego, Sąd Okręgowy zdecydował się na korektę zaskarżonego wyroku w ten sposób, że na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. B na okres 2 (dwóch) lat, zobowiązując podsądnego na podstawie art. 43 § 3 k.k. do zwrotu dokumentu prawa jazdy. Niewątpliwie zakaz powinien dotyczyć tego pojazdu, który sprawca prowadził, popełniając przestępstwo. Trafnie wskazano w apelacji, że czyn oskarżonego cechował się wysokim stopniem szkodliwości społecznej, a wina oskarżonego była bezsporna. Funkcją zakazu prowadzenia pojazdów jest przede wszystkim prewencyjne oddziaływanie wobec społeczeństwa poprzez wykluczenie z ruchu drogowego kierowcy, który wykazał, że zagraża bezpieczeństwu w komunikacji. Stąd też okres, na jaki sąd orzeka ten środek, winien odpowiadać przede wszystkim potrzebie prewencyjnego i wychowawczego oddziaływania, a pośrednio też i odbioru orzeczenia sądowego jako słusznego, w kontekście stopnia zawinienia oskarżonego. Zachowanie Ł. M. nakazuje uznać, że stwarza on poważne i realne zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Chodzi bowiem o to, że podsądny wykazał się na tyle nieodpowiedzialną postawą i lekceważącym podejściem do przepisów ruchu drogowego, że należy przyjąć, iż zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym spowoduje prowadzenie przez oskarżonego pojazdów mechanicznych kat. B. Biorąc pod uwagę tragiczne skutki spowodowanego przez oskarżonego wypadku przyjąć należało, że okres na który orzeczono zakaz pozwoli mu na dogłębne przemyślenie kwestii, czy jeszcze będzie chciał uczestniczyć w ruchu drogowym jako kierujący. Podkreślenia wymagał fakt, że skutkiem braku należytej obserwacji drogi przez oskarżonego, była śmierć człowieka. W tym stanie rzeczy trafnie podkreślił apelujący, że brak orzeczenia wskazanego powyżej środka karnego wobec oskarżonego powodował naruszenie art. 438 pkt 4 k.p.k. poprzez wymierzenie kary rażąco łagodnej.

Zgodnie z art. 635 k.p.k. niezależnie od tego, kto wniósł środek odwoławczy, jeżeli dojdzie do zmiany wyroku skazującego na niekorzyść oskarżonego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ustala się na zasadach ogólnych. Stosownie zaś do dyspozycji art. 627 k.p.k. od skazanego w sprawach z oskarżenia publicznego sąd zasądza koszty sądowe na rzecz Skarbu Państwa oraz wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego. Wśród wydatków oskarżyciela posiłkowego ustawodawca wskazuje wydatki związane z ustanowieniem jednego pełnomocnika (art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k.). Według treści § 11 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) opłata za czynności pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu przed sądem okręgowym jako drugą instancją wynosi 840 zł. Mając to na uwadze w punkcie 3 wyroku zasądzono od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego, reprezentowanego przez pełnomocnika w osobie adw. P. C., wskazaną powyżej kwotę.

Jednocześnie na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.), Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania odwoławczego, w tym od opłaty za II instancję. Sąd Odwoławczy mając na uwadze sytuację osobistą oskarżonego, jak również obciążenie finansowe wynikające z wyroków

Sądów obu instancji, uznał że obowiązek uiszczenia przez podsądnego kosztów postępowania apelacyjnego byłby dla niego zbyt uciążliwy.

Mariusz Sygrela Jarosław Komorowski Sławomir Siwierski